Nieszawa [1]

Wysłane przez admin w ndz., 2016-04-10 22:40
Opis:

Miasto leżące na lewym brzegu Wisły, w połowie drogi z Torunia do Włocławka, nazywana „wędrującym miastem” Nieszawa jest miejscem przeprawy promowej przez rzekę. Jej nazwa wywodzi się od słowa „Niesz”, będącego skróconą formą imienia Niegosław. Pierwotnie gród z zamkiem znajdował się na terenie obecnej wsi Mała Nieszawka pod Toruniem. W nadanej Krzyżakom przez Konrada Mazowieckiego miejscowości powstał pierwszy ich zamek na terenach Polski. Polacy ostatecznie zmusili zakonników do opuszczenia grodu i zniszczenia zamku, którego resztki są widoczne do dziś. W 1425 r. wzniesiono nowy – tym razem polski – zamek i miejscowość, która była położona naprzeciw Torunia; tej nowej Nieszawie w 1431 r. nadano prawa miejskie. W tym samym roku torunianie, wspierani przez Krzyżaków, napadli i spustoszyli miejscowość. W 1454 r. król polski Kazimierz IV Jagiellończyk wydał w mieście „statuty nieszawskie”, ograniczające część władzy królewskiej na rzecz szlachty. Szybki rozwój wzbudzał niechęć kupców z pobliskiego Torunia, którzy obawiali się rozwoju konkurencji. W 1460 r. wymusili oni na królu Polski przeniesienie miasta w górę Wisły, na miejsce wsi Roskidalino, gdzie stoi po dziś dzień, w połowie drogi do Włocławka. Stary gród zniszczono, a jedyną pozostałością po nim jest zamek Dybów, znajdujący się na terenie lewobrzeżnej części Torunia. Dzięki licznym przywilejom, które miały rekompensować Nieszawie przeniesienie, miasto zaczęło się pomyślnie rozwijać, a jego apogeum przypadło na XVI wiek; mieszczanie czerpali zyski z handlu wiślanego i produkcji wyrobów rzemieślniczych. Dowodem na to jest utworzenie w 1594 r. dekanatu oraz istnienie blisko 30 spichrzów. W połowie XVII wieku Nieszawy nie ominęły działania wojenne, w efekcie czego podupadła. Powolne ożywienie przyniosło miastu wybudowanie w 1862 r. połączenia kolejowego z Bydgoszczą i Warszawą (stacja w pobliskim Wagańcu) oraz utworzenie w 1871 r. powiatu nieszawskiego. Cztery lata przed tym zdarzeniem narodził się w Nieszawie wybitny architekt, malarz i rysownik Stanisław Noakowski. Rozwój miejscowości został w XIX wieku ponownie zahamowany, co stało się w wyniku konkurencji ze strony szybko i prężnie rozwijającego się Aleksandrowa Kujawskiego, do którego w 1932 r. przeniesiono siedzibę powiatu.

Leżące na uboczu tras komunikacyjnych, zamieszkałe przez dwa tysiące mieszkańców, miasto zachowało niepowtarzalny małomiasteczkowy klimat. O minionej świetności przypominają zabytkowe budowle Nieszawy wraz z historycznym układem przestrzennym. Najcenniejszym obiektem jest późnogotycka fara pod wezwaniem świętej Jadwigi, wzniesiona w latach 1460-1468, być może z cegieł z rozbieranego miasta. Konsekracji świątyni dokonał biskup Krzesław z Kurozwęk, sufragan włocławski. W latach 1592-1595 dobudowano do niej wieżę z fundacji starosty Michała Działyńskiego. W latach dwudziestych i trzydziestych XVII wieku rozległą działalność fundatorską prowadzili Jan i Ewa Krzywdowie. Dzięki nim dobudowano do fary dwie kaplice: Matki Boskiej Różańcowej i świętego Jana Chrzciciela oraz sprowadzono z Gdańska bogato zdobione – wysokiej klasy – stalle. Pod koniec XIX wieku powstały nowe polichromie, a w latach 1951-1952 stare sklepienia zastąpiono nowymi. Wystrój świątyni jest dość jednolity stylowo i pochodzi głównie z XVII wieku. W ołtarzu głównym zwraca uwagę przedstawienie patronki kościoła pod krzyżem.

Po drugiej stronie miasta wzniesiono w 1463 r. klasztor i kościół franciszkanów pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego, sprowadzonych do miasta w 1430 r. Warto podkreślić, że zakon żebraczy prowadził działalność duszpasterską głównie w miastach. Budynki klasztorne znacznie zmieniono w XVII i XVIII wieku. W 1921 r. mieszkał tu święty Maksymilian Maria Kolbe, co upamiętnia nazwa ulicy oraz pamiątkowa tablica. Wnętrze niewielkiego kościółka klasztornego skrywa barokowy wystrój z XVII i XVIII wieku. Prawie całe miasteczko posiada jednolitą, klasycystyczną zabudowę, powstałą pod koniec XVIII i w pierwszej połowie XIX wieku. Z tego okresu pochodzi ratusz, młyny wodne i plebania przy kościele świętej Jadwigi z 1848 r., miejsce urodzenia Stanisława Noakowskiego (stąd zwyczajowa nazwa „dworek Noakowskiego”), którego muzeum mieści się przy rynku . Naprzeciwko kościoła farnego znajduje się dom, w którym zmarła Łucja Szewczyk, założycielka sióstr serafitek. Niewątpliwą atrakcją Nieszawy jest przeprawa promowa przez Wisłę, obsługiwana przez napędzany łopatami prom.

Współrzędne geograficzne:

---

adres strony: http://rejestracja.kujawsko-pomorskie.travel/pl/nieszawa

Odnośniki
[1] http://rejestracja.kujawsko-pomorskie.travel/pl/nieszawa